

درس: روش تحقیق در تاریخ- تعداد واحد ۲

هدف:

آشنایی دانشجویان با مبانی نظری تحقیق، فنون و روش‌ها و ابزارهای آن و کسب توانایی نسبی در انجام پژوهش‌های تاریخی با استفاده از روش‌های متداول و جدید. ارائه کار ترکیبی نظری و عملی به صورت سمینار و تعامل با دانشجویان در خصوص کسب فنون روش تحقیق با توجه به آماده‌سازی آنان برای دوره پژوهشی پایان‌نامه نویسی. بالا بردن سطح نگارش از مقالات نقلی و روایی صرف به سوی مطالعات قابل توجه در سطوح بالاتر و با روش‌های جدید علمی.

سرفصل و جلسات درس:

جلسه اول: معرفی منابع: تعریف علم و پژوهش علمی و ویژگی تحقیقات تاریخی از نظر ابعاد تحقیق.

جلسه دوم: تفاوت تحقیق و تألیف در رشته تاریخ.

جلسه سوم: علم تاریخ، موضوع، اهمیت متدلوژی و رابطه آن با موضوع.

جلسه چهارم: موضوع و انتخاب عنوان علمی در تحقیق تاریخی و ویژگی‌های آن

جلسه پنجم: صفات و ویژگی‌های محقق، ویژگی‌های علمی و اخلاقی لازم برای محقق در رشته تاریخ.

جلسه ششم: وقایع‌نگار، محقق و مورخ. تفاوت‌ها و تشابه‌ها. هویت مقاله. کتاب. پایان‌نامه. رساله.

جلسه هفتم: روش‌های تحقیق علمی در تاریخ:

- روش‌های گردآوری، روش‌ها، ابزارها و تکنیک‌های گردآوری

- روش‌های تحلیل و آنالیز مطالب تاریخی.

- روش‌های نگارش طرح مقدماتی.

جلسه هشتم: مراحل تحقیق:

جلسه نهم: موضوع و قلمروهای زمانی و مکانی آن در تاریخ

انتخاب موضوع و تعیین مسئله : بیان و تعریف مسئله و پرسش‌های تحقیق، سؤال، فرضیه و نقش آن در تحلیل. چکیده، مقدمه، متن اصلی، نتیجه و فهرست منابع و مطالعات. تهیه طرح و پلان تحقیق : ویژگی‌ها و شرایط طرح تحقیق تاریخی. تهیه کتابشناسی و منابع تحقیق.

جلسه دهم: انواع منابع در پژوهش تاریخی، منابع نوشتاری و غیر نوشتاری.

جلسه یازدهم: منابع و مطالعات، منابع دست‌اول و دست‌دوم

جلسه دوازدهم: نقد موضوعی و محتوایی منابع مورداستفاده در روش تحقیق.

جلسه سیزدهم: نقد داخلی و خارجی، اصول نقد منابع و مطالعات بر اساس نظر و نوع نگاه. فیش‌برداری و گردآوری اطلاعات. چگونگی فیش‌برداری از منابع. تصفیه، تفکیک و طبقه‌بندی اطلاعات. تهیه طرح نهایی. تحلیل و تجزیه کمی و کیفی اطلاعات تاریخی:

جلسه چهاردهم: مکتب‌ها و نظریه‌های گوناگون در تحلیل و تجزیه اطلاعات تاریخی. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری. روش نگارش. ارجاعات : زیرنویس‌ها، پیوست‌ها. اصول نگارشی و دستوری، کتاب‌نامه. فهرست‌ها. انواع ارجاع. ارجاع درون‌متنی. ارجاع زیرنویس. پانوشت‌ها. ضمایم. کتاب‌نامه.

جلسه پانزدهم: روش‌های تحقیق روایی، تحلیلی، تبیینی، ترکیبی و کاربرد هر کدام از آن‌ها در مطالعات تاریخی. قوانین تحقیق علمی.